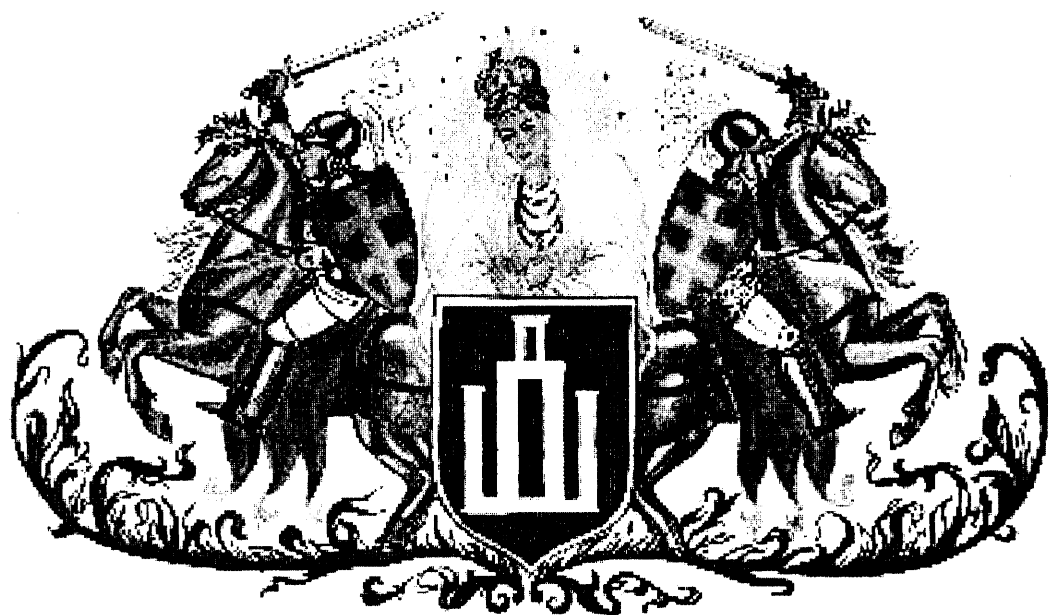
Mater Lithvaniae, ora pro nobis!

LITWA

hłos monarchisty

№ 6 (12)

MIESIAC LISTAPAD ROKU 2001

GAZETA ZASNAWANA Ú 1908 ROKU, ADNOÚLENA Ú 1995 R.

\+

Verumtamen vae vobis divitibus quia habetis consolationem vestram vae vobis qui saturati estis quia esurietis.
Sec. Lucam, 6 (24-25)

Natomiest biada wam, bahaczam, bo adabrali úżo paciechu waszu. Biada wam, katory teraz joście syty, bo hoład ciarpieć budziecie

\+

Et tu Capharnaúm usque in caelum exaltata úsque ad infernum demergersis. *Sec. Lucam, 10 (15)*

A ty Kafarnaúm czy aż da nieba majesz być wyniesiena? aż da Atchłani zyjdziesz!

\+

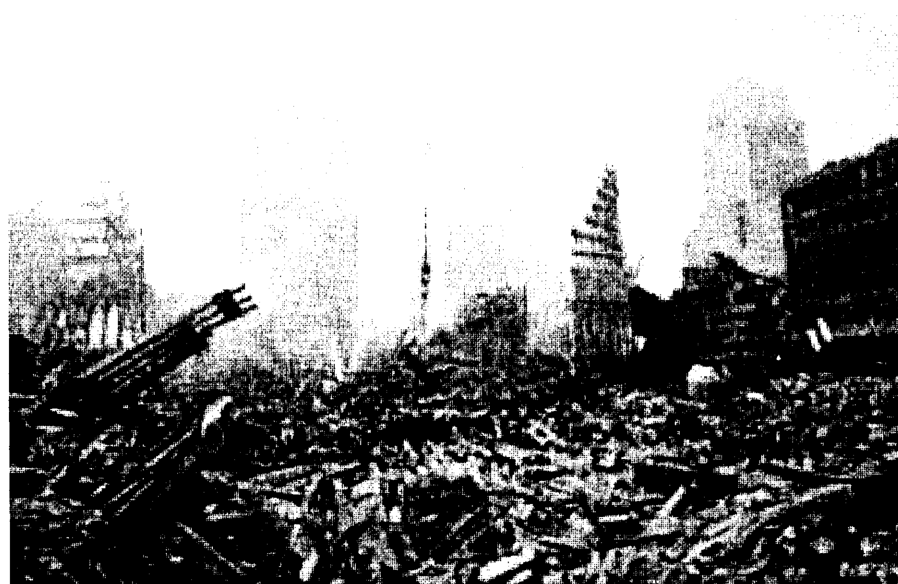
Aderant aútem quidam ipso in tempore nuntiantes illi de Galilaeis quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum et respondens dixit illis putatis quod hii Galilaei prae omnibus Galilaeis peccatores fuerunt quia talia passi sunt non dico vobis sed nisi paenitentiam habueritis omnes similiter peribitis sicut illi decem et octo supra quos cecidit turris in Siloam et occidit eos putatis quia et ipsi debitores fuerunt praeter omnes homines in Hierusalem non dico vobis sed si non paenitentiam egeretis omnes similiter peribitis. *Sec. Lucam, 13 (1-5)*

U tym samym czasie pryjszli niekatory i danieśli Jamu a Galilejczykach, katorych kroú Piłat zmiaszaú z krywioj ich achwiar. Jezus im adpawiedaú: "Czy myślicie, iż te Galilejczyki byli wialikszymi hresznikami niż inszy mieszkancy Galilei, bo to wyciarpieli? Jaknajmieniej, pawiedam wam; ale jeśli nie nawiarniecie sia, usiútki padobna zhiniecie. Albo myślicie, iż tych asiemnadziesiać, na katorych zwaliła sia wieża ú Siloam i zabiła ich, było wialikszymi winawatymi niż inszy mieszkancy Jerozolimy? Jaknajmieniej, pawiedam wam; ale jeśli sia nie nawiarniecie, usiútki taksama zhiniecie.

ANONS

\+

Dico aútem vobis amicis meis ne terreamini ab his qui occidunt corpus et post haec non habent ampliús quod faciant ostendam aútem vobis quem timeatis timete eúm qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam ita dico vobis hunc timete nonne quinque passeres veneúnt dipundio et unus ex illis non est in oblivione coram Deo sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt nolite ergo timere multis passeribus pluris estis. *Sec. Lucam, 12 (5-7)*

Ale moúlu wam, pryjacielam maim: nie bojciesia tych, katory zabiwajuć cieła, a potym niczoha bolej uczynić nie mohuć. Pakażu wam, kaho sia majecie abaúlaż: bojcie sia Taho, katory pa zabićci ma moc ukinuć u piekła. Tak moúlu wam: Taho bojcie sia! Czyż nie pradajuć piać wierabji za dwa asy? Adża żadny z nich nie jest zapomniény ú waczoch Bożych. U was nawat wałasy na haławie úsiútki suć paliczany. Nie bojcie sia: joście ważniejszy niż wierabji.

CYWILIZACYJA ZANIAPADU

Zwyczajna gazeta "Litwa" nie datyka aktualij, ale zdareńni, szto adbyli sia ú Zjednoczanych Stanach 11 wieraśnia biahuczaha roku zmuszajuć da wyznaczeńnia pozycyi każdaj grupy, szto wyznaje tu czy inszu ideju czy wieru.

Aposzni zdareńni ú Zjednoczanych Stanach Ameryki, a mienawita zbureńnie budynkaú Świetawoha Handlowaha Centru i Pentagonu "samalotami-zabojcami" paruszyła cely świet. Każuć adbyła sia ataka na "cywilizacyju". Ale pierad

tym, jak zrabić wysnowu zastanowima sia nad pryczynami hetaha strasznaha zdareńnia. Wiadoma, szto bez woli Boha úsiemahutnaha niczoha na ziamli zdaryć sia nie moża. Tamu i tak paczwarna padzieja nie moża być zrazumieta bez szyrejszaha úhladu na istotu świetu dnia siaho. Tak zwana "Zachodnia Cywilizacyja" astatni dwa stalećcia idzie ú kirunku úsieahulnaha zaniapadu. Zaniapad hety prajaúla sia ú najrazmaitszych reczach. Pierad usim heta znisczeńnie aútarytetu Boha ú haspadarstwawym budaúnictwie, politycy i edukacyi. Za nim idzie źniszczeńnie każdaha aútarytetu, jak to aútarytetu padstawowaj jednostki supolnaści – radziny, aútarytetu haławy tej jednostki – Baćki. Raúnależna adbywa sia nacisk na te struktury, szto padtrymliwajuć toj czy inszy aútarytet – Kaścioł, miascowa supolnaść, supolnicki profesyjny korporacyi. Ale jak wiadoma bez aútarytetu nie ma wychawańnia. Wynikam zniszczeńnia danych aútorytetaú suć razpaúsiúdżwańnie raznastajnych wyczwareńni: życcio bez szlubu i homaseksualizm, narkamanija i alkoholizm, feminizm i aborty.

Ale najhałaúniejszaj biadoj spaúczesnaj supolnaści jest brak razumieńnia znakaú Bożych. Kali ú siaredniawieczczy czaławiek żyú z aporaj u Bohu, pilna soczaczy prajawy Bożaha hniewu, dyk dnieś czaławiek żywie pawodle úłasnaha chacieńnia, nie zważajuczy na zaściarohi i znaki. Wynikam hetaha jest poúna razhublenaść i asłupianiełaść bolszaści tak zwanaha "cywilizawanaha życharstwa planety" pierad wyczwarnym aktam pomsty. Asłupianiełaść heta wyklikana pierad usim brakam uświedamleńnia úłasnaj powiazi z tradycyjaj, prodkami i wieraj. Suczasnaha czaławieka nazywajuć "wyaljenawanym" (wyłuczanym) z hramadztwa-supolnaści. Jon pakinuty sam dla siabie, jon nie ma żadnaj apory ani ú prodkach, ani ú tradycyi, ani ú wiery, jon nie ma najważniejszaj apory ú Bohu. Taki czaławiek dobra czuje sia tolki ú atmosfery zabawy i razryúki, i abudża sia bezdapamożny ú chwili wyprabawańnia. Taki czaławiek nie moża stwaryć "cywilizacyju dabra", a moża stwarać wykluczna "cywilizacyju zła i śmierci". Adża czaho musim my czakać ad Pana Boha, jeżali nie spaúniajem Jaho prykazańni?

Te iż Zjednoczany Stany razpaczali tak zwanu "Wajnu proci teroryzmawi", a dakładniej konkretnu wajnu proci Afganistanu nie raczy nam niczoha dobraha. Pierad usim dla úsiaho świetu, niebawam, nie budzie heta "Wajna proci teroryzmawi", ale wajna Holiata proci Dawida, dzie mienszy budzie sprawiadliwiejszy. Hetak stała sia z Sowieckim Sojuzam, chutczej hetak ża sia stanie iz Zjednoczanymi Stanami. Tym barziej, iż wajna heta nie razwiazwaje żadnaha aspektu teroryzmu nasupierak tamu, jak ćwierdziać oficyjalny reprezentanty amerykanskaha haspadarstwa. Taka wajna moża ciahnuć sia dziesiacilećciami, aby hroszaj było stać. Ale Amerycy idzie nie tyla ab hroszy, kolki ab ludzi. Zapraúdy życcio każdaha maryn-piechacinca kasztuje dla waúnutranaj polityki ú Zjednoczanych Stanach znaczna bolej, niż wydatki ú miljardy dolaraú.

Jaszcze mieniej ma sensu wajna ú Afganistanie z punktu hledżańnia wiery. Adża ú elicie Stanaú pieraważnu rolu hrajuć liberalny grupy ateistaú, post-protestantaú i wyznaúcaú judaizmu. Usio heta stwara tak zwany mit pra "abaronu judea-chryścijanskaj cywilizacyi". Nasamrecz takoj cywilizacyi nie istnawała ani ú historyi, ani istnuje ciapier. Zaúżdy była łacinska tradycyjna cywilizacyja, da stwareńnia katoraj nie mieli daczynieńnia ani protestanty, ani ich duchowy dzieci – liberały, ani wyznaúcy judaizmu, dla ktorych Chrystus heta zharszeńnie i prowokacyja. Tamu wypowiad Prezydenta ZSA G.Busha ab tym, szto "Wajna proci teroryzmawi" jest nibyta "Kryżowaj wyprawaj" nie ma ani mniejszaj padstawy. Nazwańnie trywijalnaha konfliktu "Kryżowaj wyprawaj" jest dyskredytacyjaj samoha paniaćcia światarnaj wajny ú imia Wiery! Taka wajna prawodzi sia ú imia nawiartańnia muzułmanaú u Jezusa Chrystusa, cikawa ú szto nawiartajuć ateisty, heretyki i judei z administracyi Zjednoczanych Stanaú? Mabyć u "demokracyju i prawy czaławieka"!? Tolki heta jest demokracyja czaławieka nad Boham i prawa czaławieka siabrawać z Djabłam!

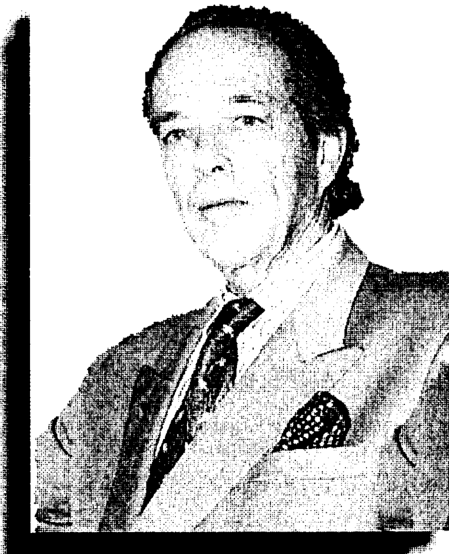

Moża trapić pytańnie: kudy iści? Adpowiedź moża być jedna: nawiarnuć sia z ułasnych hrachoú. Hłyboka pakuta i skrucha ma napoúnić życcio Eúropy i Ameryki dnieś. Madlitwa i pakajańnie mohuć wyratawać "cywilizacyju". Niaszczaści i tragedyi buduć zdarać sia pakud nie admowima sia ad bezbożnaha życcia, pakud nie úregulujema naszych haspadarstwawych spraú zhodna Bożych prykazań.

Alaksandar Jan Stralcoú-Karwacki,
redaktor

WIEŻA BABEL RAZBURANA

Urywak iz spawieszczańnia Monsigniora Prynca Henry, Hrabiaha Paryskaha, Kniazia Francyi z powadu terorystycznaha ataku na Nowy Jork i Washington

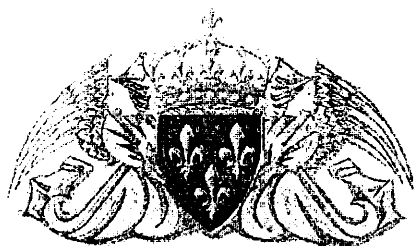
Nie starczy słoú, aby apisać tej żach. Słowy suć pusty huki, ktory nie mohuć apisać żach narodu. Serca abliwaje sia ślaźmi, dusza boli, i planeta zanuryła sia ú traur. Czas paústańni prajszoú, należy dziejniczać rozumam. Pytańni zastajuć sia bez adpowiedzi.

Symbol kwitniejuczaha kapitalizma i dyktatury hroszaj staú sia zniszczany, zhas jak świeczka. Zachad patrabuje adpomścić za siabie, chwaciúszy zbroju, nie żadajuczy zwaroczać sia da piakuczych problemaú, ktory paradzili i úzhadawali te "paústańnie".

Nasza cywilizacyja, ktora znajduje sia ú agonii daprawodziła swaim zachoúwańniem da útwareńnia propaści, szto úsio bolej dzieli bahatych, ktory bahaciać sia ad biednych, ktory stajuć sia szcze biadniej.

Aby paústrymać metastazy taho nowaha raka, cełу narody byli adizolowany ú getto, pradmieściach, łagerach uciekaczy, takich jak sektor Gazy, Rwanda czy inszych.

Dla hetych maładych ludzi nie istnuje pryszłaści, jany nie mohuć znajści pracy, nichto nie szanuje tu czaść ludnaści, nie respektuje toj Boskaj iskry, ktora żywie ú każdym z nas. Najlepszym wyjściem z tej sytuacyi jest śmierć dla "wysokaj idei", jakoj by wyczwaranaj jana nie była – lepsz śmierć, niż taka żyćcio.

Herb Karaleuskaha Domu Francyi

U 1993 r. ja zadaú pytańnie adnamu socyjalistycznamu dziejaczu: "Jak zmahać sia iz bezraboćciem?"- "Nie majcie illuzyi – adpawiedaú jon, - u każdym wypadku 30% nasielnictwa, u Francyi, jak i ú cełaj Eúropie buduć wywaleny za bort i tolki niewialika czaść upisza sia ú proces globalizacyi – heta niepazbieżna."

My pierażywajema dnieś paczwarny nastupstwy "niepazbieżnaha". Jeżali my nie zmienim swajho zachoúwańnia, to my staniema sia świedkami dramatu, ktory moża stać globalnym. My pażniem uradżaj ze śloz i krywi, kali my nie adnowim fundamentalnych wartaści, katorym nas wuczyli ú ciahu mnohich wiakoú. Niastrymna hanitwa za hraszyma pawinna mieć niejaki granicy. Zadańnie atrymać finansawy prybytak jest pryjmalna, ale nie kosztam ludzi. Praúdziwaj politykaj, ktoru ja úznaju jest tolki taka, ktora znajduje sia na służbie ludzi prostych, na służbie úsich supolnaści. Jaje fundamentam jest etyka. Tykiela najwyszejsza adpawiedalnaść moża być procistaúlena úładzie, szto gruntuje sia wyłučna na egoizmie i hroszach.

Monsignior Prync Henry, Hrabia Paryski, Kniaź Francyi
dnia 15 wieraśnia roku Panskaha 2001

CZY PATREBNA JEST PRAÚDZIWA MONARCHIJA Ú DNI SIM?

Duża pytań trapla da nas u zwiazku z propagandaj monarchicznaha ładu. Heta jest naturalna, bo paśla doúhich wiakoú braku legitymnych monarchaú na naszaj ziamli ciażka jest urazumieć na szto jest ta monarchija patrebna.

Pawodle nas suć piać pryczyn, szto tłumaczać patrebu restaúracyi monarchii ú naszym krai

1. Monarchija – niezależna úłada, dana Boham dla naszaha narodu, u tym liku niezależna ad znacznaj czastki samoha naroda, szto nie zdolna jest zrabić właściwy i razumny wybar
2. Heta úłada, szto staje ú abaronie moralnych wartaściaú, supraćdzieje degradacyi naszaha narodu, spryja jak najlepszamu jaho razwoju zhodna z Bożymi prykazańniami
3. Wialika Kniastwa Litoúska było haspadarstwam, szto wychawała úsie pozytyúny rysy, właściwy naszamu narodu; bez ich my nie byli b tymi, kim jesmy, a jaho zniszczeńnie prywiało da zaniapadu kultury i świadomaści ú naszym narodzie
4. Monarchija úmacoúwaje herarchicznaść supolnaści, szto barziej nieabchodna dla jaje samaorganizacyi na trudnym etapie historyi
5. Spadczynna monarchija – dzie úłada pierakazwaje sia wodle dynastycznaj linii spryja stabilnaści i pierajemnaści ú haspadarstwawym budaúnictwie, zapabiaha raptoúnym chwalawańniam

Deklarujuczy dany pryczyny, my czakajem ad usich zainteresawanych asabistaha pohladu na dany problem. Kab razważańnie iszło ú adnym reczyszczy, my wyznaczyli nastupny dyskusyjny pytańni:

1. Czy patrebna na pohlad Waszeci monarchija i kali tak (nie), to czamu?

2. Czy mażliwa jest ustalawańnie monarchicznaha ładu i kali tak (nie), to czamu?

3. U jakoj formie i jakim czynam Waszeć baczyć ustalawańnie monarchicznaha (czy inszaha patrebnaha) haspadarstwawaha ładu?

Dopisy prosim kirawać na adres:
p/s 26 220050 Miensk-Litoúski.

Redakcyja

Nasza imia słowy dwa - my Wialikaja Litwa
(Wincuk Adważny)

JAKAJA NASZA SPRADWIECZNAJA NAZWA?

Jak wiadoma najlepszym wyjaúleńniem nacyjanalnaha duchu źjaúlajecca zapraúdy nacyjanalnaja dziarżawa. Na praciahu stahodździaú nasz narod utwaraú, abo byú padparadkawany ú niekalkich dziarżaúnych utwareńniach. Czasy maładości naszaj dziarżaúnaści adlustroúwaje peryjad Połackaha Kniastwa. Hetaje dziarżaúnaje útwareńnie charaktaryzawałasia stroha ijerarchicznym charaktaram uładу, pry zaćwiardżeńni raszeńniaú Kniazia wieczam. Z punktu hledżańnia úzajemadaczynieńniaú ź inszymi dziarżawami, Połackaje Kniastwa z ciaham czasu padpała pad peúny úpłyú Kijeúskaj Rusi, chacia paźniej i wyzwaliłasia spad jaho. U hetym czasie na naszyja ziemli prychodzić chryścijanstwa bizantyjskaha (uschodniaha) abradu, sztopraúda jano nie achaplaje úsiaho nasielnictwa, a tolki dziarżaúnuju elitu.

Paśla zachopu Kijeúskaj Rusi wojskami Batyja, pastupowa zaniepadaje i Połackaje Kniastwa, a centar jadnańnia bałtasławianaú na naszaj ziamli pierachodzić da wobłaści, jakuju daśledczyk Mikoła Jermałowicz nazywaje histarycznaj abo letapisnaj Litwoj. Heta trochkutnik pamiż miestami Wilnia, Horadnia i Miensk. Mienawita ú hetym trochkutniku znachodzicca pierszaja stalica Wialikaha Kniastwa Litoúskaha - Nawahradak. Tut u 1242 h. adbywajecca karanacyja naszaha pierszaha dziarżaúnaha úładara, jaki byú pryznany úsimi władarami Ziachodniaj Eúropy: karanacyja Kniazia Mindoúha na Karala. Mienawita jamu i jaho nastupnikam: Hiedyminu i Alhierdu, udałosia pasapraúdnamu zadzinoczyć razroźnienyja miascowyja kniastwy ú adzinuju mahutnuju dziarżawu: Wialikaje Kniastwa Litoúskaje, Ruskaje i Żamojckaje. Prymietniki Ruskaje i Żamojckaje dadalisia ú toj peryjad, kali byli adwajawanyja adpawiedna ú tataraú i kryżakoú ziemli Rusi i Żamojci. Ale jadrom dziarżawy, jaje sercam, zastałasia ziamla nad Niomanam i Dźwinoj, jakaja i jość toj samaj Litwoj.

Hiedymin pieranios stalicu Wialikaha Kniastwa z Nawahradka ú Wilniú. Dziarżaúnaja struktura razbudoúwałasia. Dałuczalisia tak zwanyja Ruskija Kniastwy, a mienawita Kniastwy, dzie lud byú "ruskaj wiery", heta znaczyć achryszczany ú czasy Kijeúskaj Rusi, jaje Kniaziem Uładzimieram. Naprykancy XIV st. Wialiki Kniaź Litoúski Jahajła prymaje prapanowu polskich mahnataú uziać sabie za żonku Karalewu Jadźwihu. Jahajła prymaje hetuju prapanowu i aprocz tytułu Wialiki Kniaź Litoúski prymaje tytuł Karol Polski, Wuhorski i h.d. Na toj czas termin Karona Polskaja aznaczaje peúny feúdalny sens, h.zn. jaje úładalnik mieú uładu nad władarami dadzienych ziemlaú i nie bolsz taho. Tym bolej nia znaczyć heta anijakaha złuczeńnia WKŁ z Polszczaj. Jaho supiernik i stryjeczny brat Witaút imkniecca zawajawać Wialikakniaski pasad i úreszcie damahajecca hetaha pry kancy XIV st. Paśla supolna ź Jahajłam jany nanosiać kanczatkowy údar pa kryżakach i na doúhija stahodździ ústaloúwajuć spakoj i stabilnaje raźwićcio ú naszym centralna-eúrapejskim rehijonie. Usio heta spryjaje raźwićciú kultury i cywilizacyi na naszych ziemlach, dazwalaje údaskanalwacca i raźwiwacca naszaj mowie. Ureszcie heta maje wynikam napisańnie Litoúskaha Statutu ú troch wydańniach na praciahu XVI st.

Nażal nawakolnaja reczaisnaść na praciahu hetaha peryjadu kardynalna źmianiajecca úzmacnieńniem uschodniaha despatycznaha susieda, jaki karystajuczy z tradycyi Załatoj Ardy, aktyúna szukaje mahczymaściaú jak maha szyrej raspaúsiúdzić swaje úpływy hwałtoúnym czynam. Kab abaranicca ad uschodniaha susieda Wialikaje Kniastwa Litoúskaje úwachodzić u Kanfederacyju z Karaleústwam Polskim, utwarajuczy Recz Paspalituju. Rożnica ú kulturnym uzroúni paddanaha tahaczasnaj Wialikaj Litwy – WKŁ i paddanym Maskoúskaj Dziarżawy widawocznaja. Carkoúnaja únija ú 1595 h. u Bieraści była amal unikalnym prykładam dasiahnieńnia jednaści chryścijanaú i była naszym wypakutawanym doświedam wiery. Ale nażal hetaja roznica ú kulturnym uzroúni nie dapaúniajecca nieabchodnaj unutranaj dyscyplinaj. Szlachta i mahnaty nie znachodziać parazumieńnia pamić saboj, a biaskonca spraczajucca, abaraniajuczy swaje partykularnyja intaresy.

U wyniku Recz Paspalitaja, a razam z joj i WKŁ padaje pad udarami z troch bakoú. Rasieja, Aústra-Wuhorszczyna i Prusija dzielać pamiż saboj jaje terytoryju. Litwa, bo nazwy Biełaruś tady nichto adnosna naszych terytoryj nie úżywaú, całkam adychodzić da Rasiejskaj Imperyi. Caryca Rasiei Kaciaryna II pierszaja úwodzić nazwu Biełaruś na naszu terytoryju, nazywajuczy nowastworanuju Mienskuju huberniju "Biełaruskaj", u toj ża czas pakidajuczy za Haradzienskaj hubernijaj prymietnik "Litoúskaja". Takim czynam Rasiejskija Imperyjalisty abhruntoúwali swajo prawa na naszyja ziemli. Paústańni i údzieł u wajskowych pachodach 1794, 1812, 1830-1831 i 1863 hh. dawodzili wolu praúdziwych Litwinaú żyć niezależna. Ważna adznaczyć, szto zaúsiody rehijanalny worhan kirawańnia paústańniem nazywaúsia Litoúskim Kamitetam. Napalijon pryjszoúszy na naszu ziamlu farmalna adnawiú Wialikaje Kniastwa Litoúskaje i jaho administracyju. Tak było ażno da paczatku XX st., kali jaszcze ú 1897 h. na úsieahulnym pierapisie Rasiejskaj Imperyi bolsz 1 mln życharoú Haradzienskaj hubernii nazwała siabie Litwinami abo Litoúcami. Tak było taksama ú 1916 h. kali ú Wilni, pad niamieckaj akupacyjaj była pradeklarawana Kanfederacyja Wialikaha Kniastwa Litoúskaha.

Nażal cisk i prapahanda Rasiejskich Imperyjalistaú nie dazwoliła úsiamu litwinskamu narodu zachawać histarycznuju pamiać i świadomaść. Spaczatku źniszczeńnie únii ú 1839 h., a potym naúmysnaje pieraniasieńnie nazwy histarycznaha abszaru: Litwy na Aúksztotu i Żamojć, jakoje ażyćciawili rasiejskija dziarżaúnyja historyki zrabili swaju sprawu. Tym nia mieniej usich i úsiaho źniszczyć nie údałosia. Tak, siońnia nas nazywajuć pa-inszamu, ale niszto nia wieczna. Nichto nia moh praduhledzić razwał suczasnaj Rasiejskaj Imperyi ú wyhladzie SSSR, ale tak stałasia. Chiba czas na toje, kab my úzhadali, jak nas zawuć...

Litwa idzie!
Henryk Rakutowicz

IDEOLOGIJA NOWAHA CZASU: KONSERWATYZM I LIBERALIZM

U ciahu amal 150 astatnich let paradak politycznaha i socyjalnaha życcia zaúżdy naradżaú negatyúny pohlady na ideju niesupynnaha zbureńnia úsiaho taho, szto było pabudawana úczora i mituśliwaha budawańnia nowaha, dla taho aby zaútra paddać heta nowa zbureńniú. Nigdy jaszcze ludzka historyja nie wiedała takoha nienormalnaha pamknieńnia da pierabudowy każdym pakaleńniem taho, szto było zbudawana papiarednimi. Dla úsialakaha trezwa dumajuczaha niezależnaha naziralnika widać, szto charakter takoha "mastactwa" bezplonny. Pryczynaj tamu jest pieranos duchowych pamknieńni czaławieka ú sferu socyjalna-politycznu, katora ú istocie nie moża ich zmiaścić.

U hetym kontekscie dla wyświatleńnia suczasnaj politycznaj sytuacyi ú świecie, należała b razhledzić dwoch procilehłych politycznych ruchaú: konserwatystaú a liberałaú. Na paczatku wyznaczym historyczny padstawy úzniknieńnia tych płyni.

Słowa konserwatysta i konserwatyzm zjawili sia ú politycznym leksykonie prykładna ú 1830 roku, ale istota zjawy naradziła sia doúha pierad tym. Konserwatyzm u całym świecie zwiazwaje sia z abaronaj Staroha Ładu, i asabliwa starych, wyprabawanych u ciahu doúhaha czasu kasztoúnaści. Ułasna da XIX st. padstawowym politycznym modelem u Eúropie była monarchija, katora abapirała sia na chryścijanstwie, tworaczy znana spałuczeńnie Tronu i Ałtaru. Dana spałuczeńnie było zbudawana na arystokratycznaj i klerykalnaj elitach, na profesyjnych korporacyjach, szto charakteryzawali sia daloka iduczaj aútonomijaj i prywilejami, na zdecentralizawanaj struktury regijonalnaj administracyi, a taksama na szanawańni dla lokalnych praú i abyczai, jak i dla prywatnaj ułasnaści.

Wiadoma, iż wytoki konserwatyzmu wypływajuć z monarchicznaha systemu dla katoraha praz doúhi czas nie istnawała żadnaj realnaj alternatywy. Hetak było da momentu, gdy na politycznaj scenie zjawili sia ludzi, szto chacieli zmianić nie tyla samu úładu, ale datychczasowy system ułady, szto aznacza zniszczeńnie całaha systemu wartaściaú, na ktorym apirała sia monarchija. Te im udała sia zrabić tolki padczas Rewolucyi Francuzkaj roku 1789. Ad taho momentu, ad momentu ich zwyciastwa, tych, chto dużaú da całkawitaj zmieny politycznaha, ekonomicznaha systemu i morali życcia, tej ruch i atrymaú nazwu Liberalizmu.

Ahulna rożnicu mić liberalizmam i konserwatyzmam zwiazwajuć ze sposabam ich paústańnia. Konserwatyzm – heta system, ktory ewolucyjanawaú pawoli z praktykaj tysiaczy pakaleńni, a liberalizm – zjaúlaje sia dziciom teoryi. Dla konserwatystaú teoryja wynikała z życcia, a dla liberałaú teoryja akreśla życcio. U praktycy konserwatyzm jest logicznym szlacham, ktory wypływa z empirycznych życciowych daświedczas, szto adbywali sia bezpierapynna, ad paczatku naszaj cywilizacyi, praz naszych prodkaú i nas samych. Konserwatyzm uznaje wolnaść asoby, ale bez admaúleńnia abawiazkaú u stasunku da toj albo inszaj supolnaści, a mienawita patryjarchalnaj radziny, miajscowaj supolnaści, Kaściołu, gildyi i regijonu. Konserwatyzm jest abawiazkam pomaczy ludziam, ktorym Boh pabłagosławiú mieniej niż nam.

U adroźnieńni ad konserwatyúnaha hramadztwa, liberalna hramadztwa, szto abwieszcza wyklucznaj metaj czaławieka jaho ziamny dabrabyt i materyjalny razwoj, jest produktam antychryścijanskaj epoki – epoki hłybokaha i poúnaha adstupleńnia czaławieka ad Boha. Heta admaúleńnie można akreślić czatyrma punktami:

- Admaúleńnie úsieahulnaj praúdy;
- Admaúleńnie zwysznaturalnaj praúdy, heta znaczy toj, szto pachodzi ad Boha;
- Zaćwiardżeńnie aútonomnaj, niezależnaj ad Boha etyki;
- Zamiena prawa, nadadzienaha Boham na wydumana prawa czaławieczaha kolektywu.

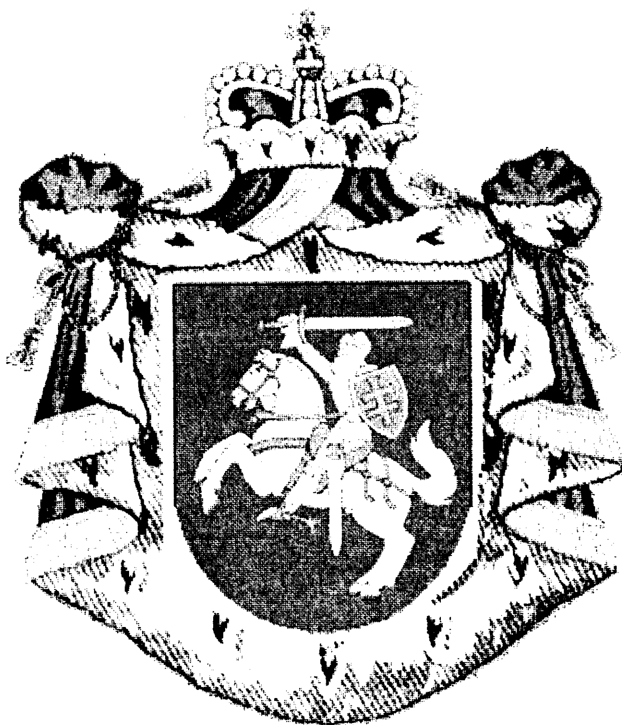
Uniosak z razważańnia moża być nastupny: konserwatyzm i liberalizm nie mohuć być pahodżany adzin z adnym. Religija jest hałoúnym fundamentam na ktorym apirała sia monarchija, i na ktorym musi apirać sia konserwatyzm. Religija jest tym, szto czaławiek uznaje wyszej za siabie, razam z praktycznymi stasunkami, szto zjaúlajuć sia paczatkam hierarchicznaha systemu. U toj ża czas cieła historyja liberalizmu adbywa sia ú niaspynnym politycznym zamiaszańni, szto nie prynosić dobraha plonu. Hetka zamiaszańnie charakterna dla demokracyj starażytnych i suczasnych – staroha i nowaha pahanstwa. Liberalizm i demokracyja ú swajoj najhłybiejszaj istocie suć admowaj i zbureńniem Boham ustalawanaj hierarchii i paradku ú świecie, jany prychodziać u świet u piakielnym wohniszczy rewolucyj, a tamu suć bezumoúna paczatkam złym i demonicznym.

Andrej Jurewicz
student III kursu Instytutu Prawaznaústwa

TEARETYCZNYJA PADSTAWY DZIEJNAŚCI MONARCHICZNAHA RUCHU DZIELA ADRADŻEŃNIA WKŁ

Ustup

Asnoúnym pastulatam na jakim hruntujecca ideja adradżeńnia wialikalitoúskaj haspadarstwawaści źjaúlajecca niepaźbieżnaje imknieńnie da historycznaha samaúświedamleńnia najwialikszaha i asnoúnaha haspadaratworczaha narodu WKŁ. Adnosna pieraważnaj czastki hetaha narodu ú dadzieny momant używajecca nazwa "Biełarusy", jakaja źjaúlajecca sztuczna wydumanaj mianuszkaj, jakaja nie źwiazana z hłybokaj historycznaj tradycyjaj naszaha kraju. Dadzienaja nazwa była prydumana dziela akreśleńnia narodu WKŁ naprykancy XVIII st. i nakinuta z metaj jaho padparadkawańnia intaresam Wialikamaskoúskaj dziarżawy. Razam z nazwaj byú napisany pseúdahistaryczny epas pra nibyta adwiecznaje imknieńnie "biełarusaú" da abjadnańnia z "brackim ruskim narodam". Wynikam zarhanizawanaha szmatwiakowaha i tatalnaha prapahandysckaha úździejańnia dadzienaha histarycznaha mitu padmacawanaha kamunistycznymi idejami byú stworany wobraz "realnaha biełarusa", jaki amal nie identyfikuje siabie z ułasnaj histarycznaj tradycyjaj, wyraksia swajoj światoj katalickaj wiery wa úschodnim abradzie (unijactwa), atajasamlajuczysia ú dziarżaúnym sensie z "ruskimi", nie wałodaje mowaj prodkaú, razmaúlajuczy na suragacie rasiejskaj mowy, padtrymliwaje úschodnieintehracyjnyja idei ú wyhladzie adnaúleńnia SSSR, stwareńnia Sajuzu Biełarusi i Rasiei abo adnaúleńnia Rasiejskaj Imperyi. Wialiki úpłyú wa útrywaleńni dadzienaha świetapohladu akazała Rasiejskaja Prawasłaúnaja Carkwa, źjaúlajuczysia niezamiennym instrumentam u rukach carskaj "achranki", supracoúnikaú NKWD, MGB, KGB i FSB.

Litoúskaja tradycyja

Padstawaj isnawańnia litoúskaha haspadarstwa źjaúlajecca dziarżawatworczaja tradycyja. Dadzienaja tradycyja była paczata ú 1009 h. pierszaj zhadkaj Litwy ú zachodnich letapisach, praciahnuta útwareńniem dziarżawy i karanacyjaj Mindoúha na Karala Litwy ú 1242 h. Nastupnym pierałomnym momantam było pryniaćcio światoj katalickaj wiery praz ahuł litoúskaha narodu ú 1387 h. za abacznaściú Bożaj i Wialikaha Kniazia Litoúskaha Uładysława Jahajły:

"U Imia Boha Amen!

Na wiecznuju pamiać ab dziele.
My, Uładzisłaú, Bożaj Miłaściaj Karol Polski, Wialiki Kniaź Litoúski i naślednik Rusi i inych.

Da wiedama úsich, kamu nieabchodna, żadajem, kab dajszło nastupnaje.

Pa pryczynie swajho relihijnaha paczućcia, zdarowa aceswajuczy szczyraje i swabodnaje imknieńnie, jakoje nasz Litoúski Narod prajaúlaje ú pryniaćci chryszczeńnia ú prawuju – katalickuju wieru, my żadajem jak maha lepiej hetaje pamknieńnie úźwialiczyć hetym naszym pomnikam uwiekawiecznaych praú i wolnaściaú, dobrymi sprawami i darami ú metach raspaúsiúdu toj wiery i dla úmacawańnia katalickaj relihii úsim uwohule Litoúcam i koźnamu paasobku, rycaram ci bajaram, jakija znachodziacca pad naszaj uładaj."

Wiernaść katalickaj wiery dziarżaúnych mużoú Litwy prajawiłasia i ú nastupnym epochawym momancie biehu naszaj haspadarstwawaści – Litoúskaj Carkoúnaj Unii 1595 h. Tady pierad usim nasz lud prosty atrymaú łasku należać da Światoha Rymskaha Kaścioła i raźwiwacca ú szczaśliwym wyznawańni praúdziwaj wiery. Chiba szto aposznija try momanty źjawilisia wyznaczalnymi dla źmiestu naszaj tradycyi. Mienawita datul jak Narod nasz trymaúsia hetych prydarożnych kryżoú, szto aświatlali jamu szlach u wieczność, byli my ú łascy Pana Boha i mieli zwysz dadzienuju haspadarstwawaść. Hetyja pierałomnyja padziei suć fundamantami dla naszaj tradycyi i da siońnia.

Litoúski Narod

Mienawita tradycyja sfarmawała toj litoúski narod, szto źjaúlajecca dziarżawatworczym u dni siońniasznim. Wialikaść naszaj tradycyi nia ú tym, szto Litwiny ú XXI st. małalikija, ale ú tym, szto ideja wyżyła ú nialudzkim zmahańni z uschodnim agresaram i spadziajemsia wyjhraje ú takim zmahańni iz zachodniaj mas-kulturaj. Pierad usim dla isnawańnia abo dla adnaúleńnia haspadarstwawaha arhanizmu ważna nia toje, ci jość u rasparadżeńni realnyja ryczahi úłady, ale tojo, ci jość ideja, jakaja ażyúlaje úsie supolnaści, szto nasialajuć nasz kraj. Pakul u naszaj światomaści żywie nasza Boham dadzienaja Litoúskaja Tradycyja, datul żywie nasza haspadarstwawaść.

Zychodziaczy z wyszejapisanaha Litoúski Narod moh sfarmawacca tolki jak stan wiernych Bohu, Wialikamu Kniaziú i Ajczynie asobaú, szto úświedamlajuć poúniú adkaznaści za losy kraju i ludu. Stan hety addaúna zwaúsia bajary-szlachta. U adnaúleńni hetaha stanu siońnia baczym my najważniejszuju zadaczu ú aktualnym momencie. Razam sa szlachtaj nia miensz ważnuju rolu ú farmawańni i funkcyjanawańni Litoúskaj

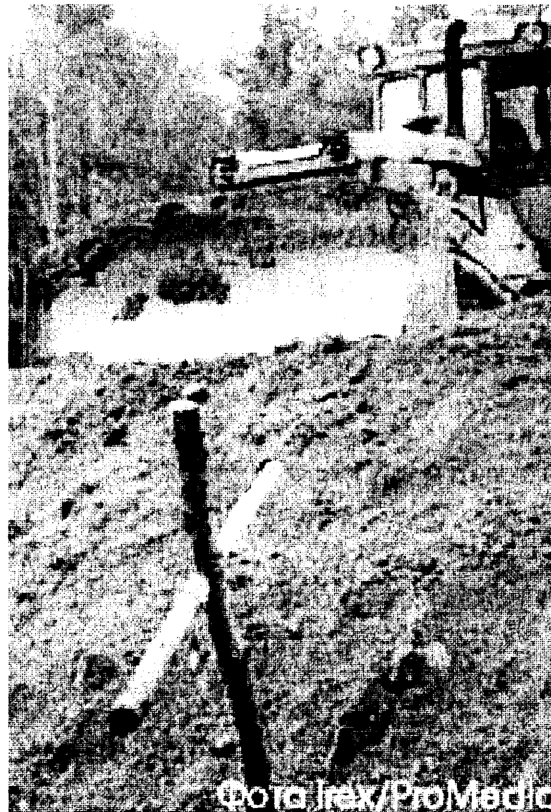
praciah na 7-j staroncy

CZY MOHUĆ ABARANIĆ KURAPATY LUDZI, SZTO NIE WIERAĆ U BOHA?

Na heta padstawowa pytańnie musi być dana dakładna adpowiedź. Woś użo kolki let "adradżenski ruch" zmaha sia z problemam "moralnaj polityki", ale pryncypowa nie moża jaho razwiazać. Niemażliwaść razwiazańnia palaha na moralnym stanie ludzi z "adradżenskaha ruchu". Pierad usim u tym, iż te ludzi pa piersza nie suć praktykujuczymi wiernikami, a pa druha nie suć wiernikami adzina praúdziwaha Katalickaha Kaścioła. Czy mohuć ludzi, szto nie majuć praúdziwaj wiery zapalić inszych da wyznaczeńnia pozycyi, albo dać świedczańnie swajoj wiery? Napeúna nie! Djabał, szto czasam nawiedwa samazwanczaha prezydenta nigdy nie zastraszy sia ludzi, szto nie majuć u sabie wiery ú Boha, a da taho ż nie jakoj sektanckaj czy heretyckaj (herezyja = jereś; red.), ale adzina praúdziwaj.

Woś ża problem Kurapataú, jak i inszych miejscaú zniszczeńnia niawinnych ludzi nie jest problemam tyla niawielkaj czastki hramadztwa, ale problemam całaha hramadztwa. I datul, jak nie budzie nawiernuta wialiksza cząść naszaha narodu, nie zdolejem abaranić Kurapataú. Symbol hety bez sumniwu jest i szcze stanie sia egzamenam dla Narodu. Tykiela zjednoczana nacyja moża abaranić pamiać ab zahinuúszych prodkach. Jeżali bolsza cząść nie budzie chacieć mieć z tym da czynieńnia, nic nie zrobim. Pakul nie zbudzim ich sercy, datul prach zahinuúszych u imia praúdziwaj woli budzie dla ich bezkasztoúnym pyłam.

Heta nie świedczyć ab tym, szto nic nie treba rabić. Kryży stawić abawiazkowa treba, ale treba i madlić sia. Treba madlić sia pierad usim ab duchowa zjednoczańnie naszaha narodu. I każdy, chto nie chocza zła naszamu narodu musi pamyślić nad tym, aby być u praúdziwym Kaściole, a nie jakim schizmatyckim czy heretyckim.

Datul, jak sprawa Kurapataú nie stanie sia sprawaj Bożaj, a heta znaczyć sprawaj ziamnoj czastki Jaho adzinaha Kaścioła, nie możam my spadziawać sia zwyciastwa. Dziakuj Bohu suć jaszcze katoliki, szto staúlajuć kryży ú Kurapatach, tamu nadzieja nie úmre. Kurapaty też musiać stać sia miejscam światym dla całaha Kaścioła, dla úsiútkich katolikaú. Gdy każdy katolik budzie wiedać, szto tam suć pachawany jaho bracci ú wiery, tady nie budzie ratunku dla tej djabalskaj ułady. Ureszcie Kurapaty suć probaj naszaha narodu: czy zdole jon zjednoczyć sia ú adkaznaj chwili. Jeżali tak, to abawiazkowa zwyciażym u astatnim zmahańni, jeżali nie, to zastaniema sia jaszcze niapeúny czas u wałodańni Djabła. Ale wa úsim musi być spadziawańnie na Pana, bez Jaho nic nie zdużajem!

Katolik

---

praciah ź 6-je staronki

Haspadarstwawaści adyhrywaú Światy Rymski Kaścioł, jaki napaúniaú duchowym sensam nasza zmahańnie. Można skazać, szto biez adradżeńnia żywoj, mocnaj i cudoúnaj wiery ú Boha niemahczyma jość adnawić naszu haspadarstwawaść. Dy j biaz hetaha asnowatworczaha elementu nia mieła b jana anijakaha sensu. Bo czaławiek na Ziamli żywie tolki z toj metaj, kab zasłużyć na Nieba ú buduczym życci. Hetak ża jak Niabiesny Jeruzalem, źmiortwychpaústanie i Ajczyna nasza – Wialikaje Kniastwa, dzie wieczna majem spadzieú cieszycca. Tamu asnoúnymi charaktarystykami Litoúskaha Narodu nia jość etnicznaje pachodżańnie, ale jakasnaja adpawiednaść nastupnym pastulatam:

- biezumoúnaja wiera ú Boha i jaho Światy Rymski Kaścioł;
- wiernaść legitymnamu monarchu – z łaski Bożaj Wialikamu Kniaziú Litoúskamu;
- wiernaść dadzienaj ad Pana Ajczynie – Litwie.

Jak baczym z wyszejakreślenych pryncypaú Ajczyna nasza maje stacca prawobrazam Niabiesnaha Karaleústwa Bożaha i jak wiedajem z historyi, pakul byú hety wobraz u naszych dumkach i sercy, datul cieszyłasia łaskaj i haspadarstwa naszaje. Ułada ú naszym haspadarstwie pachodzić ad Boha, ucielaúlajuczysia ú asobie Monarcha – Wialikaha Kniazia, wiernaść Jakomu abumoúliwaje wiernaść Ajczynie. Kożny z dadzienych elementaú asobna nia moża być uziaty za fundament, szto prywiało b da istotnych skażeńniaú Bożaj idei, szto widać u dni siońniasznim. Hetak adsutnaść Wiery ú Boha, ustalawany praz Jaho Kaścioł i namaszczanych Im Monarchaú, prywodzić da braku aútarytetu da isnujuczych uładaú, jakija atrymliwajuć uładu nia zwysz, ale z woli tłumu, niby "prahałasawaúszamu" za "Prezydenta". Sama pa sabie "wiernaść" Ajczynie pieratwarajecca ú etniczna skirawanaje dziarżawatwareńnie, jakoje nie dapuszczaje kampramisu ú reczach, szto należać usim. Tut warta pryhadać suczasny stan u jakim znachodzicca nasza adwiecznaja stalica - Wilnia, adrezanaja ad swajho naturalnaha apiryszcza biazhłuzdaj miażoj, jakuju pastawili takija wiadomyja "respublikancy" i abaroncy "prostaha ludu", jak Stalin i Hitler. Prykłady można było b szyryć, ale sutnaść zastajecca nastupnaj: tolki Boham aświeczanaja úłada moża prywieści Litoúski Narod da praúdziwaj wolnaści i harmanicznaha sużyćcia.

(praciah budzie)

Idealagiczny addzieł arhkamitetu Monarchicznaj Partyi WKŁ

16 listapada - światа Matki Miłaserdździa ú Wostraj Bramie ú Wilnie

DAÚNIA MADLITWA DA MATKI MIŁASERDŹDZIA

Maryjo Wastrabramska! Matka Miłaserdździa karalujucza ú Wostraj Bramie, nie pierastań ad tejraz aż da astatniaj hadziny życcia majho z dabrocciu serca Twajho spahladać na mianie z wysokaści Tronu Twajho ú niebie.

Nawiedaj mianie ú hadzinie śmierci ú tawarystwie światoha Anioła Storaża a światoha Patrona majho, aby atrymaú łasku pierapraszeńnia Boskaha Abliczcza Syna Twajho, katoraha tak czasta ciażkimi hrachami maimi abrażaú. Świata Maryjo, Matka Miłaserdździa, madli sia za mnoj tejraz i ú hadzinie śmierci majoj. Amen

BUDZIE AB NAS HOŁASNA

«A cette époque la notion des nationalités n'était pas encore trés nette dans l'esprit des habitants du Grand-Duché Lithuanien. On ne fasait pas des distinction entre les Lithuaniens, les Blanc-Russiens et Polonais – toús étaient "sujets lithuaniens". Même les villes habitées par des eléments nullement lithuaniens étaient classées lithuaniennes; par ex.: Minsk, Brest-Litovsk, Kamenetz-Litovsk, Vissoko-Litovsk etc. Le nom "Lithuaniens" était porté non seúlement par les Blanc-Russiens habitant les goúvernements de Grodno et de Vilna mais aússi par ceúx des goúvernemants de Mohilew, de Vitebsk etc.»

«U hetu epochu paniaćcie narodawaści nie mieła dakładnaha újaúleńnia ú świadomaści nasielnika WKŁ. Nie było roźnicy miż Litwinami, Biełarusami i Palakami – usie byli "litoúskimi paddanymi". Nawat miesty, dzie nie mieszkali Litwiny klasyfikawali sia litoúskimi, naprykład: Miensk, Bieraść-Litoúska, Kamianiec-Litoúski, Wysoka-Litoúska i h.d. Nazwu "Litwiny" nasili nie tykiela Biełarusy Hrodzienskaj i Wilenskaj guberni, ale taksama guberni Mahyleúskaj i Witabskaj i h.d. »

Dok. N 1279. Memoryjal Delegacyi Bielaruskaj Narodnaj Respubliki Mirnaj Konferencyi ú Paryżu za 4.08.1919 u sprawie nieabgruntawanaści litoúskich pretenzyjaú na czastku etnograficzna biełaruskaj terytoryi razam ź Wilniaiú/Archiwy BNR, t.1 kn.1, 1998 h.

"...Bałachowicz ciapieraka zusim wolny czaławiek. Judeniczu nie padczynien. Pracuje razam z estoncami, ale nie pad ich kirunkam. Za bajewuju dapamohu atrymliwaje czasami ad ich hraszowuju i praduktowuju. Chacieú by być bliże da Baćkaúszczyny (Wilnia). Liczyú adzin raz siabie litwinom, ale ciapier dawiedaúsia ab biełarusach i sam nia wiedaje chto jon. Treba, każe, dobra paznajomicca z kartaj, rucham i historyjaj..."

Dok. N 1448. Rapart szefa Wajskowa-Dyplomatycznaj Misyi BNR u Ryzie Kastusia Jezawitawa (Rewel) Starszyni Rady Narodnych Ministraú BNR Antonu Łuckiewiczu (Warszawa) za 6.11.1919/Archiwy BNR, t.1 kn.1, 1998 h.

"...Socyjal-demokrata Mykolas Pronckus aświedczyú, iż uważa sia za Żmudzina, a nie za Litwina i zaznaczyú, szto i ciapier nichto jamu nie dazwoli úpisać heta da paszportu..."

Pasiadżeńnie Sejmu Litoúskaj Respubliki 8.11.2001: abmierkawańnie ústawy ab nowym paszparcie; pawodle Baltic News Service

HOMO PULCHER

U kaściole Bożym ciszynia,
Zichaciać dryhotkija pramieńni.
Jaki pryúkrasny czaławiek,
Szto na kaleniach u maleńni.
I pozirk czysty, i pakora...
I chor huczyć.., i Wostra Brama..,
I hud uzwyszany arhanny...
Jak blask małanki aświatliú
Twoj daúni-daúni wobraz, mama -
Mianie maleńkaha ú kaścioł
Wiadziesz za ruczku rana-rana.
Hulaje wietryk załaty,
Płaskocza bezawaje liście.
Najszczaśliwiejszy czas ziamny,
Pryjdzi ú życcio majo - wiarnisia.

Zianon, 1986 r.

LITVA

Gazeta «Litwa» była adnoúlena ú 1995 r. Da 1998 r. u redakcyju úwachodzili: Uładzimier Michniewicz, Alaksandar-Jan Stralcoú-Karwacki i Uładzimier Piatrowicz. Z 1999 r. skład redakcyi źmianiú sia i hety numar padrychtawali:

Redaktar: ***Alaksandar-Jan Stralcoú-Karwacki***

Wiorstka: ***Jan Stary***

<u>***Naszy pryncypy i jak nas znajści:***</u>

Redakcyja gazety drukuje materyjały z metaj zabiezpiaczeńnia swabodnaha pieraplyvu informacyi, biaz zhody aútaraú i nie niasie adkaznaści ú adpawiednaści z zakanadaústwam ab aútarskich pravoch, u suwiazi z adsutnaściu prawawoje dziarżawy na terytoryi Respubliki Biełaruś. Adkaznyja za dakładnaść faktaú, padadzienych u artykulach suć aútary publikacyj. Redakcyja maje prawa na stylovaje j gramatycznaje redagawańnie aútarskich materyjałaú.

Posztawaja skrynka:
p/s 26, 220050 Miensk-Litouski
Recz Paspalitaja Litwa - Res Publica Lithvania
e-mail: litva@adukatar.lingvo.minsk.by